

PROLOOG

Gespannen staat hij weggedoken in een hoekje van de grote hal. De twee pistolen verzwaren zijn toch al enorme last die hij al jaren torst. Uit de eetzaal hoort hij eindelijk het geluid van een gebed, gevolgd door wegschuivende stoelen. Het gezelschap zet zich in beweging naar de hal.

Zijn hart klopt nog sneller. Hij heft het loodzware wapen omhoog. Klaar om zijn vernietigende werk te doen. Hij ziet de Prins van Oranje het gezelschap verlaten en naar de trap naar boven lopen. Hij richt het ene pistool en roept zijn naam.

De Prins draait zich om kijkt verbaasd naar het gezicht van de half verscholen man en in een flits ziet hij de vuurtongen het wapen verlaten. Een enorme pijn schiet door hem heen en hij voelt zijn lichaam wegzakken tegen de koude treden van de trap. Pijn, verbazing, verbazing en pijn strijden om het hardst, maar glijden langzaam weg in het bloed dat zijn lichaam in een gestage stroom verlaat.

Mon Dieu, mon Dieu ayez pitié de moi et de ce pauvre peuple.

Dag 1, Prinsjesdag

Den Haag

Het Lange Voorhout, hoofdagent Anton de Jong

Hoofdagent Anton De Jong van de politie Haaglanden is al aardig op leeftijd en slechts één dienstjaar verwijderd van zijn pensioen. De grijze millimeters die aan zijn uniformpet ontsnappen tekenen zijn leeftijd en de tijdloosheid van de gezagsdrager die nooit aan modegrillen heeft willen toegeven.

Op deze derde dinsdag in september staat hij hier op zijn vaste stek op het Lange Voorhout, schuin voor de Amerikaanse ambassade om dit gedeelte van het traject te controleren en te bewaken. Zo vroeg in de ochtend is dat nog niet nodig, omdat dan slechts een enkeling op zoek is naar een mooie plek vooraan langs de hekken. Rond tien uur wordt het drukker en vanaf twaalf uur moet hij mensen gaan tegenhouden die over de hekken willen klimmen om de andere kant van het Lange Voorhout nog te bereiken.

Misschien is het dit jaar wel voor het laatst dat ze zo onbevangen en met redelijk gemak de zaak in de hand kunnen houden. Bij de laatste briefing had de korpschef het hen nog ingeprint. De broeierige sfeer in Den Haag was bijna tastbaar, had hij gezegd, maar provoceren met meer blauw op

straat zou averechts kunnen werken. Daarbij zou het voor de vele goedwillenden een slecht signaal zijn. Ze moeten hun Koning bijna kunnen aanraken. Zo was het altijd geweest.

Elk jaar weer verzamelen zich duizenden mensen in Den Haag om dit traditionele volksfeest mee te maken. Het worden er volgens hem steeds meer. Gisteren had hij nog tegen Emmy gezegd dat men misschien beter tribunes langs de route kon plaatsen. Toch is het gek, want al die mensen komen niet voor de opening van het parlementaire jaar. Ze willen slechts een glimp opvangen van de Koning, die de rijtoer maakt met de Gouden Koets van het paleis Noordeinde over het Lange Voorhout, via de Korte Vijverberg naar de Ridderzaal op het Binnenhof. Wat daar gebeurt weet hij slechts van de televisie: de Koning die de troonrede voorleest en al die ministers en kamerleden die zo aandachtig zitten te luisteren. Hij heeft zichzelf 's avonds eens gezien bij het Acht-uurjournaal. Het was maar heel kort. Emmy stootte hem toen aan. 'Hé Ton, dat ben jij!' Hij kon het nog net zien.

Alle sinds gisteren opgebouwde spanning is nu weggeëbd in het routineus wachtlopen langs de hekken. Al voor het rinkelen van de wekker stond hij naast zijn bed. Emmy weet dat ze hem dan maar beter zijn gang kan laten gaan; hij zorgt zelf wel voor zijn ontbijt. Geheel tegen de normale gang van zaken in liet hij de krant ongelezen op de mat liggen, want alle aandacht ging uit naar zijn uniform. Liefkozend was zijn hand langs de glimmende knopen gegaan, de vier gouden strepen en langs de stof waarop geen enkele ongerechtigheid meer viel te ontdekken. Zijn schoenen had hij gisterenavond na de gebruikelijke kop warme chocolade al gepoetst, maar hij kon niet nalaten ze met een beetje spuug extra te laten glimmen.

Het oranje kleinood op zijn uniform is het enige afwijkende dat hij zich toestaat. Acht jaar geleden heeft hij dit lintje uit handen van de burgemeester ontvangen. Hij kreeg het niet voor een bijzondere gebeurtenis maar voor, zoals zijn broer het noemde, zijn gehele oeuvre. De foto die zijn schoonzoon toen gemaakt heeft, hangt nu schuin boven de televisie en is bijna overal in huis te zien. Drieëndertig jaar werkt hij nu bij de politie, waarvan de laatste zestien in Den Haag. Zo terugkijkend zijn er weinig momenten die boven de normale routine uitsteken. De kleine overtreders en de papierstapels zijn de kolossale ijsbergen onder de waterlijn van zijn politieloopbaan met daarboven slechts enkele pieken.

Zoals bij die inval bij een drugsdealer, dat was nog in zijn Rotterdamse tijd. Met zijn vieren hadden ze de buitendeur geforceerd, waren naar boven gestormd en hadden hem totaal verrast. De dealer had op de wc gezeten en kon zich nergens anders mee verdedigen dan met de wc-borstel. Toen ze hem mee naar buiten namen was het wel even link geweest, want

iedereen begon zich ermee te bemoeien. Maar ze hadden hem toch veilig op het bureau afgeleverd.

Drie jaar later was er die achtervolging van een autodief dwars door Den Haag. Ze reden eigenlijk toevallig over de Koningskade toen ze iemand achter een auto aan zagen rennen. Die man schreeuwde naar hen dat zijn auto was gestolen. Dirk, zijn collega die aan het stuur zet, gaf zonder verder na te denken vol gas en reed achter de grote Citroën aan over het Bezuidenhout, de Utrechtse baan en de snelweg. Ze kregen hem pas te pakken bij Delft. Ze hadden wel wat hulp nodig gehad van collega's uit Delft, maar het was toch voornamelijk hun werk geweest.

Tot drie jaar geleden had hij maar één keer geweld moeten gebruiken. Dat was jaren geleden, bij de demonstratie tegen kernwapens. Met zijn knuppel had hij van zich af moeten slaan omdat ze hem hadden ingesloten. Zelf kreeg hij ook flinke klappen, maar die jongen die hem die tik op zijn hoofd gaf, had mooi een week niet kunnen lopen. Hij heeft altijd zijn plicht gedaan zonder omhaal van woorden. Natuurlijk was hij het inwendig wel eens oneens met zijn opdrachten, maar hij was te trots op zijn functie en te diep doordrongen van het feit wat het betekent om politiemans te zijn om daar publiekelijk uiting aan te geven. De afgelopen jaren zijn de onrustgevoelens toegenomen. Ook bij zijn collega's is een omwenteling gaande. Iedereen voelt het, maar allen zwijgen. Dat houdt hem bezig, maar vandaag zijn zijn zorgen bedekt met een oranje sluier.

De herfst begint hier pas goed in oktober, zodat het Lange Voorhout nu nog helemaal groen is. Over een paar weken is de straat bedekt met een bruin-gele deken; de jongens van de plantsoendienst hebben er dan een dagtaak aan om de bladeren op hopen te krijgen. Tijdens de rijtoer heeft hij niet zoveel oog voor wat er voorbij komt.

Door de gewelven van de kastanjabomen komt straks eerst het detachement van de Koninklijke Marechaussee voorbij. Sinds vorig jaar is het deze groep ruiters die zijn hart sneller doet kloppen, want zijn zoon rijdt mee. Na de Marechaussee komt de Koninklijke Militaire Kapel langs, gevolgd door een Compagnie van het Garderegiment Grenadiers en een peloton bereden ere-escorte van de Cavalerie. En voordat eindelijk de Gouden Koets voorbij komt, zijn er nog wat hoogwaardigheidsbekleders die verbonden zijn aan het Koninklijk Huis en een peloton bereden ere-escorte van de politie langsgetrokken. Het is nu nog vroeg. De mensen die elk jaar weer massaal naar Den Haag stromen mogen nog vrij rondlopen. Over een uurtje gaat hij samen met zijn collega's ervoor zorgen dat het traject vrij is.

Hij heeft er zin in. Het is mooi weer. Trouwens, het is hem zelden overkomen dat het op Prinsjesdag slecht weer was.

Zo'n vijftig meter rechts van hem is de vaste plek van Joop Verhagen en links staat Kees Versteeg. Versteeg slentert zijn kant op. 'Heb je een vuurtje?'

De Jong wil zijn aansteker uit zijn broekzak halen, maar bedenkt zich. 'Nu niet Versteeg, nu niet.'

'Waarom, we hebben nog een uur voordat ...?' Versteeg knijpt zijn lippen samen als hij de uitdrukking op het gezicht van zijn collega ziet. Met moeite frommelt hij de sigaret terug in het pakje. 'Is ie in uniform?'

'Natuurlijk is Hij in uniform. Dat is Hij toch altijd... Jongen, ik weet wat roken is, maar zelfbeheersing op de momenten dat het ertoe doet, dat moet je leren. We hebben een voorbeeldfunctie. Wat moeten de mensen niet denken als ze agenten tegen de hekken zien hangen met een sigaret in de mond.'

Terwijl De Jong het groeiend verlangen van zijn lichaam onderdrukt om tegen het hek aan te leunen, steekt Versteeg zijn pakje sigaretten weer terug in zijn zak en wandelt met zijn handen op de rug naar zijn plek. Halverwege draait hij zich om en roept naar De Jong 'we zijn toch ook maar gewone jongens'.

Voordat de Jong kan reageren begint zijn mobilfoon te kraken. 'Alle eenheden: ... traject vrijmaken herhaal: traject vrijmaken ...' De Jong voelt het bloed sneller stromen en trekt zijn uniform recht. Dan roept hij eerst naar Verhagen en vervolgens naar Versteeg. 'Vrijhouden!'

Over drie kwartier gaat de stoet rijden. Langs de hekken staat het nu overal zo'n drie rijen dik. De Jong en zijn collega's lopen erlangs en houden mensen tegen die nog even snel willen oversteken.

'Oranje boven, Oranje boven, Leve de koning...! Kinderen met oranje kroontjes op zingen uit volle borst. Het zijn toch vooral ouderen en kinderen die langs de hekken staan. De Jong hoeft eigenlijk maar weinig te doen. Hij kijkt weer op zijn horloge... nog een half uur. Nog even werpt hij een blik naar de camera's die langs het traject staan opgesteld. Hij moet wel in beeld komen!

'Agent, mag ik nog even passeren...? Ziet u, ik werk daar aan de overkant...'

De Jong neemt de man die hem de vraag stelt van top tot teen op. Typisch zo'n juristje, waarvan de omgeving van het Lange Voorhout vergeven is. 'Nee meneer, u moet omlopen achter het Noordeinde langs.'

De man aarzelt even. 'Is er echt geen 'short cut'..., ik bedoel een eh..., kortere weg?'

De Jong glimlacht. 'Nee meneer, verder is alles afgezet.'

Zonder commentaar maar met een diepe zucht draait de man zich om en loopt in de richting van de Lange Vijverberg. Die moet nog een heel eind lopen, wil hij aan de andere kant komen! De Jong heeft er wel lol in. Hij loopt langs de hekken en kijkt naar de panden langs het Voorhout. Hij ziet overal al mensen uit de ramen hangen. Nog een kwartiertje.

Den Haag

Paleis Noordeinde, fotograaf Henk Freriks

Het detachement van de Marechaussee is onderweg. De Militaire Kapel en de Grenadiers sluiten aan. Zoals altijd gaat het formeren vlekkeloos. Aan het gejuich te horen is de Gouden Koets al gesignaleerd. Henk Freriks kan, als hij op zijn tenen staat, de Gouden Koets ook zien. Hij houdt zijn camera boven de hoofden van de mensen voor hem. Hij was te laat om nog een goede plek te vinden. Het enige wat hij nu kan doen is achter de rijen mensen langs lopen en zo foto's maken.

Hij heeft vanochtend nog even gedacht om de foto's van vorig jaar te gebruiken, maar hij had gehoord dat de Koning vandaag niet in uniform zou zijn, zoals een jaar geleden. Ja ... nu kan hij ook de koets zien. Zijn camera klikt. Hij loopt achter de rijen langs en laat zo nu en dan zijn camera boven de toeschouwers uitsteken.

Zijn blad "Royalty" bestaat nog niet zo lang, maar het aantal lezers is enorm. De belangstelling voor de monarchie is zo toegenomen dat naast "Royalty" nog drie andere bladen een stevige boterham verdienen aan Oranje. Hun eindredacteur merkte laatst op dat hoe kleiner het koningshuis is hoe groter de belangstelling van de onderdanen wordt. Beide gegevens klopten maar of er een causaal verband bestond zou wel altijd onbewezen blijven. Een even plausibele verklaring zou kunnen zijn dat in tijden van ellende het zoeken naar geborgenheid en traditionele waarden culmineerden in liefde voor het huis van Oranje.

Hij worstelt zich langs anderen die net als hij achterlangs willen lopen om zo lang mogelijk de stoet te kunnen volgen. In ieder geval is hij een van de vijftien fotojournalisten die Oranje als dagtaak hebben. Even moet hij blijven staan omdat er te veel mensen tegelijk door een nauwe doorgang willen ... mooi even tijd om zijn andere toestel te pakken. Hij schuifelt weer verder en ziet de koets het Lange Voorhout opdraaien.

Den Haag **Het Lange Voorhout, De Jong en Freriks**

De Jong weet dat zijn zoon niet kan terugzwaaien, maar hij ziet hem wel zijn kant op glimlachen. Hij zwaait natuurlijk ook niet echt. Het is meer een kleine handbeweging. Hij kan een hoop problemen krijgen als zijn baas naar de televisiebeelden keek en hem breeduit zou zien zwaaien naar zijn zoon.

Nu volgt de herrie van de Militaire Kapel. Een hoop gejoel achter hem van de mensen die in de verte de koets al zien aankomen. Hij kijkt nog eens naar de camera die nu voluit de toer in beeld zal brengen. Jammer, zoals hij op dit moment gericht staat, zal hij wel niet in beeld komen. De koets draait het lange gedeelte van het Voorhout af, het korte stukje op. Wat een lucht! Her en der liggen paardendrollen.

Freriks is iets van de hekken weggebleven om sneller vooruit te kunnen komen. Hij staat nu op een aardig plekje waar hij met zijn camera een mooie shot van de koets moet kunnen krijgen.

'Hoezee, Leve de koning ... Oranje boven, Oranje boven...' Hij kan nu inderdaad de koning zien. Hij zwaait en lacht vriendelijk naar de toeschouwers. De camera klikt.

De Jong ziet de koets nu ook goed. Eigenlijk moet hij op de mensen letten, maar het is wel zo aardig om de Koning te zien. De jongens van de Nationale Reserve naast en tegenover hem verstrakken stuk voor stuk in een versteende galerij. De laatste ruitser komt voorbij. Het blijft wennen om slechts één koets te zien met maar één persoon erin. Het eerste span van de acht paarden die de Gouden Koets trekken zijn op zijn hoogte. De nieuwe hoefijzers kletteren op de straat en de zestien mannen die met de koets meelopen marcheren in de maat mee.

'Oranje boven... Leve de koning!' Vlaggetjes wapperen, armen zwaaien, vrolijke gezichten. De koets rijdt aan hem voorbij. Hij lacht naar de koning en even denkt hij dat hij hem in het gezicht kijkt.

Dan versplintert opeens de ruit van de Gouden Koets en vliegen de scherven in het rond. De Jong staat als aan de grond genageld ... de glimlach van de koning verandert in een grimas. Hij hoort een gil ... een knal en nog een knal ... De koning zakt scheef weg.

Freriks ziet door zijn camera het glas versplinteren, terwijl hij achter zich knallen hoort. Hij draait zich vliegensvlug om en richt zijn camera op de panden aan het Lange Voorhout. Als de batterij van zijn camera leeg is, grist hij de derde camera van zijn schouder en fotografeert de huizen. Hij meent in een flits iets te hebben gezien.

De Jong rent op de koets af. Hij kijkt snel naar binnen en ziet de koning half tegen de deurtjes van de koets aanhangen. Veel bloed, glassplinters. Hij schreeuwt in z'n mobilfoon. 'Godverdomme ... ze hebben op de koets geschoten ... snel een dokter ...'

In een flits schiet het door zijn hoofd, dat hij voor het eerst van zijn leven in het openbaar vloekt, maar direct zijn al zijn zintuigen weer op zijn omgeving gericht. Om hem heen is chaos uitgebroken. Hekken liggen op de grond, overal rennende en schreeuwende mensen. De paarden die de koets trekken zijn goed getraind. Elk jaar oefenen ze nog even op het strand bij Scheveningen op situaties met rook en knallen. Maar nu gaat het mis ... de paarden laten zich niet tegenhouden door de koetsier en de stalmeesters. Luid hinnikend van angst proberen ze zich los te maken en storten zich zo op enkele mensen die proberen weg te komen. De Jong ziet Versteeg aan komen rennen met zijn pistool in de hand.

'Schiet die knollen neer!' Hijzelf kan niet veel dichterbij komen.

De Jong pakt zijn pistool en schiet op de voorste twee paarden. De eerste zakt meteen in elkaar ... de tweede wordt alleen maar wilder. De Jong richt zijn pistool nogmaals op dit paard ... dan zakt opeens zijn arm terwijl hij verbaasd naar zijn borst lijkt en voorover valt.

Eén van de politieagenten te paard, die niet precies heeft gezien wat er is gebeurd, ziet alleen maar iemand met een pistool in zijn hand bij de koets. Zonder te aarzelen pakt hij zijn pistool en schiet per ongeluk zijn eigen collega neer.

Freriks ziet dit alles niet, omdat het achter hem gebeurt. De batterijen van zijn camera's zijn leeg en het liefst wil hij hier zo snel mogelijk vandaan. De mensen die voor hem staan deinzen achteruit. Vlak naast hem valt een kind van een jaar of vier. De vader kan haar nog net in zijn armen trekken. Een oudere vrouw in klederdracht is niet zo gelukkig. Zij valt voorover en wordt vertrapt door de rennende massa.

Freriks blijft niet staan. Het is nu zijn geluk dat hij niet vooraan staat. Hij klemt zijn camera's vast en zet het op een lopen. Overal om hem heen schieten mensen weg. De meesten weten niet precies wat er is gebeurd, maar de paniek van de anderen wakkert hun eigen angst aan. In de verte is de eerste sirene hoorbaar. Binnen enkele minuten is het een oorverdovende herrie van sirenes, en van gillende en schreeuwende mensen.

Op de hoek Lange Voorhout/Korte Voorhout bij de Amerikaanse ambassade ziet hij een gaatje om het Korte Voorhout op te komen. Halverwege draait hij zich om om de situatie nog eenmaal in ogenschouw te nemen. De politie en de marechaussee slagen erin de mensen van de Korte Vijverberg weg te houden en ze in de richting te sturen van de Lange Vijverberg en de plek waar hij nu staat. Hij drukt zijn camera's stevig tegen zich aan en rent verder.

Den Haag Ridderzaal, premier Herman Brinkers

Er zijn nog maar enkele plaatsen vrij. De zetel van de koning en de bankjes voor de hofhouding. De kleinere zetel naast die van de koning is weggehaald om het verlies voor hem niet zo tastbaar te laten zijn.

Links van de zetel van de koning zitten de ministers en staatssecretarissen, rechts en ervoor zitten de leden van de Eerste en Tweede Kamer. De resterende vakken zijn gevuld met genodigden, autoriteiten en diplomaten. Premier Herman Brinkers kijkt op zijn horloge. Over een kwartiertje moeten de geluiden van de arriverende koets op Het Binnenhof binnendringen. Naast hem zit vice-premier Willem Beets, die half in zijn zitplaats hangt vanwege zijn lengte.

De tekst van de troonrede is vijftig woorden langer dan vorig jaar. Ze hadden die nodig om de vorige al zwaar aangezette troonrede nog meer kracht te geven. De ernst van de situatie was gevangen in de drie

slotzinnen die aan de bede vooraf gingen. Hoe zou het volgend jaar gaan; zouden ze nog meer woorden nodig hebben? De werkloosheid is gestegen tot tweeëntwintig procent, de relletjes en plunderingen zijn niet meer alleen een verschijnsel van het verre zuiden en oosten van het land, maar kruipen naderbij. Vorige week was het al Tilburg. Hij had het met zijn eigen ogen kunnen zien. Hij had niet eens de binnenstad kunnen bereiken om zijn toespraak over de politieke integratie van Europa te kunnen houden, omdat er een complete veldslag woedde tussen de Mobiele Eenheid en bewoners uit eenn of andere achterstandswijk. Uit veiligheidsoverwegingen was hij maar niet naar dat congres gegaan. Via een sluiproute had hij Tilburg verlaten.

De troonrede bevat een oproep tot saamhorigheid. Op zich een krachteloos gebaar, maar uitgesproken door de koning zal het misschien vleugels krijgen. Met een stijging van het financieringstekort van 3,5 procent wel lichtere vleugels dan vorig jaar

Brinkers kijkt naar links als hij snelle voetstappen hoort. Een verhit, bezweet en verbeterend hoofd onder een glanzende pet. Danus, de hoofdcommissaris van politie Haaglanden, komt hijgend tot stilstand voor Brinkers.

'Excellentie ... er is iets vreselijks gebeurd ...'

Brinkers veert op. Ook minister Beets naast hem wurmt zich omhoog en de andere leden van het kabinet spitsen hun oren. Verder in de zaal heeft slechts een enkeling in de gaten dat er iets aan de hand is.

'Een aanslag ... de Koning ...'

Brinkers schiet uit zijn stoel. Verdomme...!'

Ook Beets en de andere kabinetsleden staan op. 'Waar ...!'

Danus veegt onhandig met zijn zakdoek zijn voorhoofd droog, zodat zijn pet wat scheef komt te staan. 'Het Lange Voorhou ... maar u kunt daar nu niet naar toe ... 't is onbekend of er nog meer ...'

Brinkers maakt een wegwerpgebaar. 'Breng me ernaartoe.' Brinkers loopt in de richting van de Rolzaal om via Binnenhof 8 naar buiten te kunnen, gevolgd door de hoofdcommissaris. Beets loopt achter hen aan.

Inmiddels is het tot de zaal doorgedrongen dat er iets aan de hand is. Diplomaten staan met kamerleden te praten. Genodigden lopen naar voren om iets te kunnen opvangen.

Brinkers draait zich bij de uitgang om. 'Willem, ga jij maar terug en vertel wat er gebeurd is ...'

Beets kijkt vertwijfeld naar Brinkers. 'Herma n... ik weet toch helemaal niet wat er gebeurd is.'

Brinkers luistert al niet meer en kijkt naar de hoofdcommissaris. 'Weten ze het hier op het Binnenhof al?'

Danus aarzelt even. 'U moet weten, er is wel verwarring, maar niemand weet precies wat er gaande is... het zal wel een tour de force worden om op Het Lange Voorhout te geraken. We hebben het wel afgegrendeld, althnas voor zover dat mogelijk was; hoe het nu is kan ik niet met zekerheid zeggen.'

Brinkers kijkt om de hoek en ziet de enorme mensenmassa verzameld achter de hekken en de mensen die uit de ramen hangen van het ministerie van Algemene Zaken en de Eerste Kamer.

'Als de mensen zien dat ik naar buiten kom weten ze, dat er iets aan de hand is.' Brinkers weifelt en kijkt naar de hoofdcommissaris of die met ideeën komt.

'Trekt u uw jacquet uit.'

Brinkers weet niet hoe hij het heeft en wil boos uitvallen. 'Maar ...'

Dan beseft hij wat Danus wil. Hij loopt naar een hoekje en trekt zijn kostuum uit. De hoofdcommissaris ontdoet zich van zijn uniform en overhandigt het aan Brinkers, die het meteen aantrekt. Het is hem veel te groot, maar gelukkig zitten er bretels aan. Beets kijkt gelaten toe.

'Verdomme Willem ... ga naar binnen.'

Terwijl hij de laatste knoopjes dichtmaakt pakt Danus zijn mobilfoon en roept door het ding een paar agenten op. Kort daarop later verschijnen vijf agenten die naast ingang nummer 8 hadden staan wachten. Ze kijken niet-begrijpend naar hun hoofdcommissaris die daar in zijn lange onderbroek met een mobilfoon in zijn handen staat. Ze durven niet te lachen. Snel schetst hij de situatie en beveelt hen samen met de minister-president naar het Voorhout te gaan.

Brinkers in uniform loopt samen met de vijf agenten naar buiten. Tussen al diegeuniformeerde mensen in valt hij niet op. Wel voelt hij de spanning als hij langs de rijen wachtenden loopt. De mensen op de tribunes zijn gaan staan en de agenten en militairen worden bestookt met vragen. In al die

jaren is de koets nog nooit zoveel te laat het Binnenhof opgereden. Het traject naar de Korte Vijverberg is nog vrij. Daar houden militairen en de politieagenten zich met moeite staande om de mensen achter de hekken te houden. Hier hebben ze wel iets opgevangen. Er zijn schoten gehoord, gegil en sirenes.

Brinkers kan nog net de andere kant van de Korte Vijverberg zien, maar één blik is voldoende om te beseffen dat daar geen doorkomen aan is. In paniek zijn er de hekken opzij gesmeten en mensen rennen in de richting van het Binnenhof en het Plein. De agenten en militairen proberen wanhopig de menigte tegen te houden, wat gedoemd is te mislukken. Ook aan zijn kant van de straat vallen de eerste hekken. Er zit maar één ding op. Hij moet terug. Hij geeft de agenten instructies. Met zijn zessen banen ze zich een weg langs het Mauritshuis. De vijf agenten slaan zich een weg vrij en schieten hun pistolen leeg in de lucht. Het Mauritshuis zijn ze voorbij en nog een meter of vijftwintig naar de deur van zijn werkruimte, het Torentje. De twee agenten die achter hem lopen, krijgen rake klappen. Met de drie anderen zet hij het op een lopen tot ze bij de deur zijn.

'Open ...open! ... Ik ben het ... Brinkers.'

De deur zwaait open en Brinkers en de agenten stormen naar binnen. Direct wordt achter hen de deur dichtgegooid. Buiten breekt nu ook chaos uit op het Binnenhof.

CNN-uitzending, 01:15 uur

"Het was alsof de hel zich opende en al het ongedierte via de riolen naar buiten stortte. Stromen duivels en demonen trokken door de geteisterde stad op zoek naar voedsel voor hun gefrustreerde wrokgevoelens. Ze droegen leren jacks of spijkerjasjes, donkere regenjassen of dikke hoogsluitende truien. Gewapend met fietskettingen en stokken; later met op de politie buitgemaakte wapens. Uit louter willekeur werden onschuldige omstanders slachtoffer van ongekende wreedheid. Volledig uit het niets trokken zij op als had men een gemeenschappelijk doel dat door niemand geformuleerd was. Dit land met zijn vredelievende aard en historisch bepaalde tolerantie glijdt weg naar onbekende diepten.

Drie jaar geleden is dit proces in gang gezet. Vandaag verliest het zijn onschuld. Drie jaar geleden ging dit land in de provincies onwetend het kronkelige pad van verscheuring op. Vandaag ligt het hele land - nog steeds onwetend- aan duigen, omdat het tot in het diepst van zijn hart getroffen is. Drie jaar geleden verloor het door een noodlottig ongeval een

groot deel van zijn vorstenhuis. Vandaag komt moedwillig een einde aan het huis van Oranje.

Wie getuige is geweest van dit proces zal het nooit kunnen verklaren. Wie aan de zijlijn staat is te verbijsterd om zelfs maar aan een verklaring te kunnen denken. Wat rest is de hoop die zich heimelijk verschuilt in deze geblakerde doos.

Dit is Max Eastman voor CNN in de Nederlandse residentie Den Haag."